

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA

PODMÍNKY

vypsání ceny za předložení uměleckého návrhu
pamětní stříbrné 200 Kč mince k 200. výročí představení parovozu Josefem Božkem

V Praze v březnu 2014

PODMÍNKY

vypsání ceny za předložení uměleckého návrhu pamětní stříbrné 200 Kč
mince k 200. výročí představení parovozu Josefem Božkem

- 1) Česká národní banka vypisuje cenu nejhodnotnějším návrhům pamětní stříbrné 200 Kč mince, která bude vydána v roce 2015.
- 2) Vypsání ceny se řídí ustanoveními § 2887- 2889 občanského zákoníku o vypsání ceny.
- 3) Cena bude udělena nejhodnotnějším a technickým podmínkám vyhovujícím návrhům.

Vydáním 200 Kč mincí má být nejširší veřejnosti připomenuto 200. výročí představení parovozu konstruktérem Josefem Božkem.

Hlavní technickou podmínkou je odevzdání kruhového návrhu provedeného v sádře (lící a rubová strana samostatně) o průměru 180 - 200 mm (bezpodmínečný požadavek mincovny - překročení je důvodem k vyloučení z hodnocení) v patřičné síle, aby snesl manipulaci bez upevnění na podložku. Každý návrh musí být označen soutěžní značkou (heslem vyjádřeným slovně, popř. číselně; kreslené značky jsou nepřipustné) na rubové straně sádrových kotoučů, a to stejnou na lící i rubové straně návrhu mince. Návrhy musejí být předkládány v definitivní podobě; to znamená, že po technické stránce musejí být po drobných úpravách podle požadavků mincovny způsobilé k ražbě. Zásadní podmínkou je, aby pod jednou značkou byl předložen kompletní návrh mince, tj. aby obsahoval alespoň jednu lící a jednu rubovou stranu.

Mincovní pole musí mít tvar dutého zrcadla s nejnižším bodem uprostřed modelu, které se směrem k okrajům zvyšuje, což je podmínkou pro příznivou charakteristiku tečení materiálu. Technický výkres geometrie modelovací formy je uveden v příloze. Maximální výška plastiky (reliéfu) ve středové části modelů je 2 mm. Plastika musí pokrývat nejméně 50 % plochy mincovního pole; plošné proporce plastiky na jedné straně musí odpovídat plošným proporcím plastiky druhé strany. Při modelaci plastiky je nutné zohlednit její rozmístění v mincovním poli. Masivní a vysoká plastika na jedné straně vyžaduje nižší plastiku na protilehlé ploše druhé strany a naopak.

- 4) Na lící straně (aversu) je nutno umístit v opisu (při obvodu mince) nebo v nápisu (řádcích) název státu „**ČESKÁ REPUBLIKA**“ a nominální hodnotu mince se zkratkou peněžní jednotky „**200 Kč**“. Jako dominantu lící strany může být použit:
 - a) buď *motiv vztahující se bezprostředně k tématu mince,*
 - b) nebo *motiv tradičně zdůrazňující, že mince je platidlem České republiky, tj. umělecká kompozice heraldických zvířat z velkého státního znaku České republiky, případně doplněná dekorem vztahujícím se k tématu mince.*

Umělecká kompozice heraldických zvířat musí být ztvárněna tak, aby nedocházelo k nečitelným stylizacím či nechťnému karikování, a aby byla v souladu s provedením rubové strany. Kompozice nesmí být přímým ztvárněním velkého státního znaku podle vyobrazení v příloze zákona o státních symbolech České republiky (vyobrazení je připojeno k těmto podmínkám). V případě, že *kompozice je dominantou lící strany, nemusí zaujímat celou plochu mincovního pole, musí však být umístěna v horní části mince, tvoří-li pouze doprovodný prvek, může být umístěna kdekoliv, vždy však neznevazujícím způsobem.* Na místě, kde by podle mínění autora měla být značka mincovny, bude umístěno kolečko o průměru 8 - 10 mm (propočteno na model o průměru 180 - 200 mm).

Na rubové straně (reversu) je nutno vyjádřit motiv vztahující se k tématu mince, nápis nebo opis „JOSEF BOŽEK“, „PŘEDSTAVENÍ PAROVOZU“ a letopočty „1815 – 2015“. V případě, že text bude proveden nápisem v jednom řádku nebo v opisu, je třeba mezi textem „JOSEF BOŽEK“ a „PŘEDSTAVENÍ PAROVOZU“ umístit pomlčku. Na místě, kde by měla být autorská značka, umístí výtvarník čtvereček o velikosti 8 x 8 až 10 x 10 mm (propočteno na model o průměru 180 - 200 mm).

Řešením hrany se výtvarník nemusí zabývat.

Mince bude ražena ze slitiny o 925 dílech stříbra a 75 dílech mědi, její průměr bude 31 mm a hrubá hmotnost 13 g. Ražena bude také ve špičkové kvalitě, u níž zvláště dobře vynikne vrcholný lesk i v drobných ploškách proti matovému reliéfu. K této okolnosti by měli účastníci soutěže přihlídnout. Soutěžící mohou shlédnout v pracovní dny od 9 do 15 hod. příklady modelů pamětních mincí¹ v sekci peněžní a platebního styku České národní banky v Praze 1, Na Příkopě 28. Návštěvu je třeba dopředu avizovat sekretáře Komise pro posuzování návrhů na české peníze, tel. 22441 3409.

5) **Návrhy ucházející se o cenu musejí být odevzdány nebo odeslány poštou do pátku 16. května 2014 na adresu:**

a) pro poštovní styk

Česká národní banka
Sekce peněžní a platebního styku
Na Příkopě 28
115 03 Praha 1

b) pro osobní doručení mimo den uzávěrky

Česká národní banka - podatelna
vchod ze Senovážné ulice,

na dveřích proti vchodu mezi turnikety jsou uvedena telefonní čísla, na která je nutno volat a uvést, že jde o odevzdání sádrového modelu.

Doba příjmu: 7.00 až 17.00, v pátek 7.00 až 15.00 hod.

c) pro osobní doručení v den uzávěrky

Česká národní banka, vchod ze Senovážné ulice, salónek pro návštěvy (chodba vpravo za vchodem)

Doba příjmu: 10.00 až 12.00 hod.

Ke každému návrhu musí být připojena zalepená obálka označená stejnou soutěžní značkou (heslem) jako na modelech. Obálka musí obsahovat lístek se jménem autora návrhu, jeho adresou a shodnou značkou jako na obálce. Doporučuje se uvést i telefonní číslo pro případ nutnosti rychlého spojení. Žádáme autory, aby na lístku s adresou uvedli i bankovní spojení, případně včetně specifického symbolu, pro bezhotovostní převod úhrady za případné finanční ohodnocení návrhu. Pokud byly údaje ČNB sděleny v minulosti a nezměnily se, stačí uvést jméno autora a značku s poznámkou „údaje nezměněny“.

¹ České a československé pamětní mince a některé jejich sádrové modely lze shlédnout i v Expozici České národní banky. Podrobnější informace o Expozici ČNB a možnosti ji navštívit jsou k dispozici na internetových stránkách ČNB www.cnb.cz.

Návrhy odeslané poštou musejí být avizovány e-mailem na adresu petra.madarova@cnb.cz nebo telefonicky na číslo uvedené v bodech 4 a 6. V oznámení je nutno uvést podací číslo odesílajícího poštovního úřadu. Návrhy musejí být zaslány v obalech pro křehké zásilky odpovídajících přepravním pravidlům pošty. Zásilky musejí být na vnějším obalu označeny „Soutěž na PSM Josef Božek“. Zásilky doručené osobně do ČNB musejí být rovněž řádně zabaleny, aby nemohlo dojít k jejich poškození; zásilky předávané na podatelnu je nutno označit „Soutěž na PSM Josef Božek“.

6) Soutěžní návrhy zhodnotí Komise pro posuzování návrhů na české peníze. Předsedou komise je ředitel odboru ochrany platidel, členy komise jsou renomovaní výtvarníci, medailéři, teoretici výtvarného umění a učitelé uměleckých škol. Komisi svolává Česká národní banka jako vypisovatelka soutěže. Administrativní práce pro komisi zajišťuje sekretářka komise, Mgr. Petra Madarová ze sekce peněžní a platebního styku České národní banky, tel. 2 2441 3409.

7) Pro nejhodnotnější návrhy se stanoví tyto ceny:

I. cena 40 000,- Kč

II. cena 25 000,- Kč

III. cena 18 000,- Kč

Kromě cen může komise udělit režijní příspěvek autorům, jejichž návrh byl vyřazen v prvním kole hlasování, a odměnu autorům, jejichž návrh postoupil do druhé nebo třetího kola hlasování. Počet těchto příspěvků a odměn a jejich výše jsou závislé na počtu předložených návrhů a na jejich umělecké a technické úrovni. Ceny, odměny a režijní příspěvky vyplatí Česká národní banka do 30 dnů od výroku komise.

V případě, že žádný z předložených návrhů nebude splňovat podmínky pro udělení cen, může komise vyzvat vybrané autory k úpravě předložených návrhů podle připomínek komise. Vybraní autoři v případě přeložení upraveného návrhu obdrží vyzývací odměnu a vítězný návrh získá I. cenu ve výši 40 000 Kč.

Ceny a odměny ze soutěže vyšší než 10 000 Kč budou podle § 36 odst. 2 písm. l) zákona č. 586/1992 Sb., o dani z příjmu, ve znění pozdějších předpisů, sníženy o daň z příjmů ve výši 15 %.

8) Výběr návrhů pro realizaci provádí bankovní rada České národní banky. Bankovní rada není vázána názorem komise, k realizaci však může být vybrán pouze návrh, kterému byla udělena některá z cen, nebo návrh z užší výzvy výtvarníků.

Autorovi, jehož návrh bude realizován (líc i rub), bude vyplacena autorská odměna za převod oprávnění k výkonu práva duševního vlastnictví a výtvarnou spolupráci při realizaci, v celkové částce 50 000 Kč, a to na základě licenční smlouvy s autorem uzavřené. Nepřijme-li autor, jehož návrh bude vybrán k realizaci, návrh licenční smlouvy do 15 dnů poté, co mu bude doručen, vyhrazuje si ČNB právo zahájit jednání o realizaci s autorem jiného návrhu. V případě kombinace lící a rubové strany dvou autorů obdrží každý autor polovinu uvedené částky.

Autor návrhu vybraného k realizaci je povinen na hraně sádrových modelů vyznačit tzv. ražební postavení, tj. vzájemnou polohu lícové a rubové strany.

Bude-li nutno provést na přijatém návrhu úpravy, je autor povinen provést je bezplatně ve spolupráci s určenou mincovnou a za tím účelem se na vyzvání do mincovny dostavit. Náklady na jízdné spojené s cestou autora do mincovny budou hrazeny Českou národní bankou zvláště po předložení příslušných dokladů. Jestliže by autor návrhu vybraného k realizaci nemohl provést či dokončit z jakéhokoliv důvodu definitivní úpravy ve stanovené době, má Česká národní banka právo nechat úpravy provést jiným výtvarníkem nebo zadat k realizaci jiný návrh.

Po realizaci návrhu obdrží autor dva kusy mincí ve špičkové kvalitě.

Pokud nebude mince realizována vůbec, obdrží výtvarník, který v soutěži získal I. cenu, k této ceně částku 20 000 Kč. Pokud bude realizován jiný návrh než ten, kterému byla udělena I. cena, dostane autor návrhu, který získal I. cenu, částku 20 000 Kč.

- 9) Autorské právo k oceněným návrhům zůstává nedotčeno. Návrhy, které obdržely ceny nebo byly odměněné alespoň částkou 10 000 Kč, se stávají vlastnictvím České národní banky.

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA

Sekce peněžní a platebního styku

Ing. Jana Báčová, CIA
ředitelka sekce

JUDr. Jaroslav Moravec
předseda komise

Představení parovoze Josefem Božkem

Josef Božek se narodil v rodině mlynáře ve slezských Biercích. Středoškolské vzdělání získal na gymnáziu v Těšíně, kde se již začal projevovat jeho technický talent a během studia vytvořil téměř čtyřicet mechanických strojů a modelů. V letech 1803 - 4 studoval v Brně mechaniku a matematiku a následně se přestěhoval do Prahy. Nejprve krátce studoval na filosofické fakultě a poté působil jako vychovatel v rodině hraběte Clam–Martinice. Zde se seznámil s ředitelem pražského Stavovského polytechnického institutu Františkem Josefem Gerstnerem, který mu nabídl zaměstnání na polytechnice. Na půdě polytechniky Božek sestavil řadu modelů a přístrojů stal se i velmi zručným hodinářem.

Koncem roku 1810 přivezl hrabě Jiří Buquoy z Anglie několik beden kovových součástí pro sestavení parního vozu, avšak bez plánu na jeho kompletaci. Tou byl pověřen Josef Božek. Ten pro svůj parovůz navrhl stroj, který mohl zhotovit s omezenými finančními i materiálovými prostředky. Při návrhu stroje se několikrát střetl s Gerstnerem, který měl odlišné názory na jeho řešení. V roce 1815 dokončil výkresy a veškeré své úspory vložil do nákupu součástek a výroby kotle a parního stroje. Parní vůz se podobal kočáru s vypolštářovanou dřevěnou korbou, zavěšenou vpředu i vzadu péry na rám s nápravami. Mezi předními koly dole pod korbou byl umístěn měděný kotel a válce. Vůz se ovládal říditky.

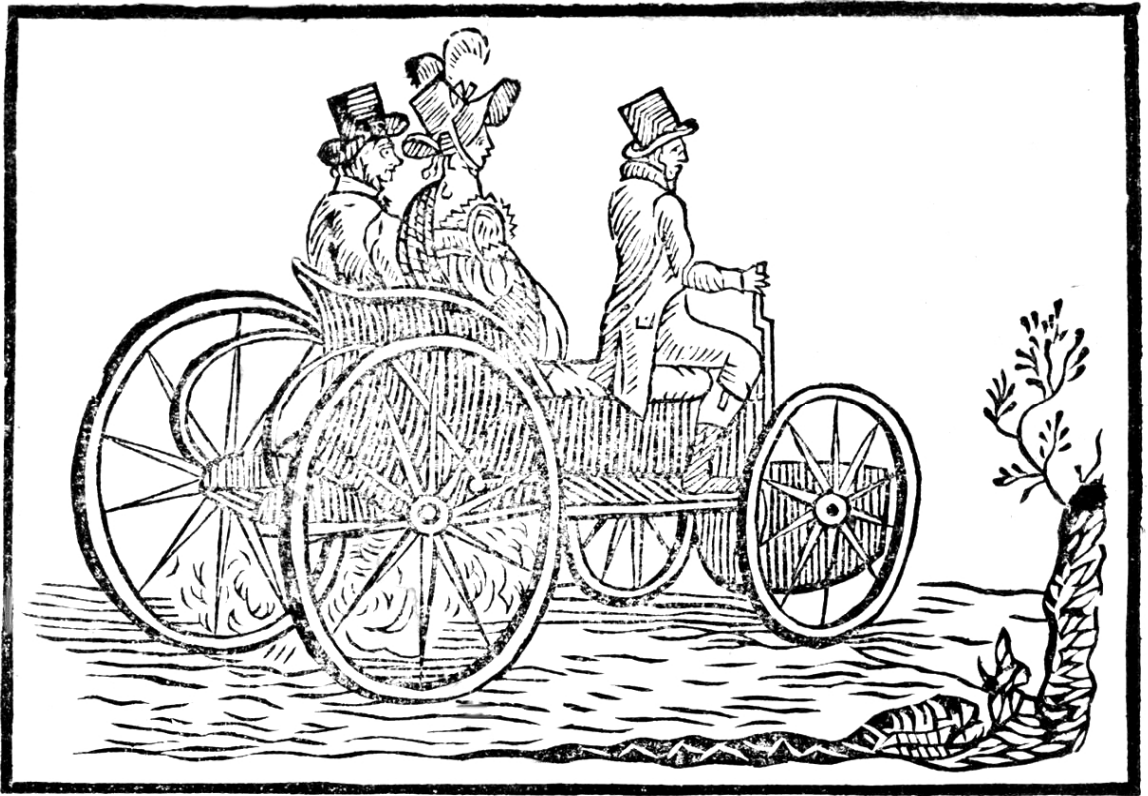
22. srpna 1815 požádal Božek zemské prezídium o povolení veřejné produkce v pražské Stromovce a 23. září 1815 se v Královské oboře poprvé rozjel jeho „umělý vůz parní“. Představení parovoze se zúčastnily stovky lidí a mělo takový úspěch, že je Božek za týden musel opakovat.

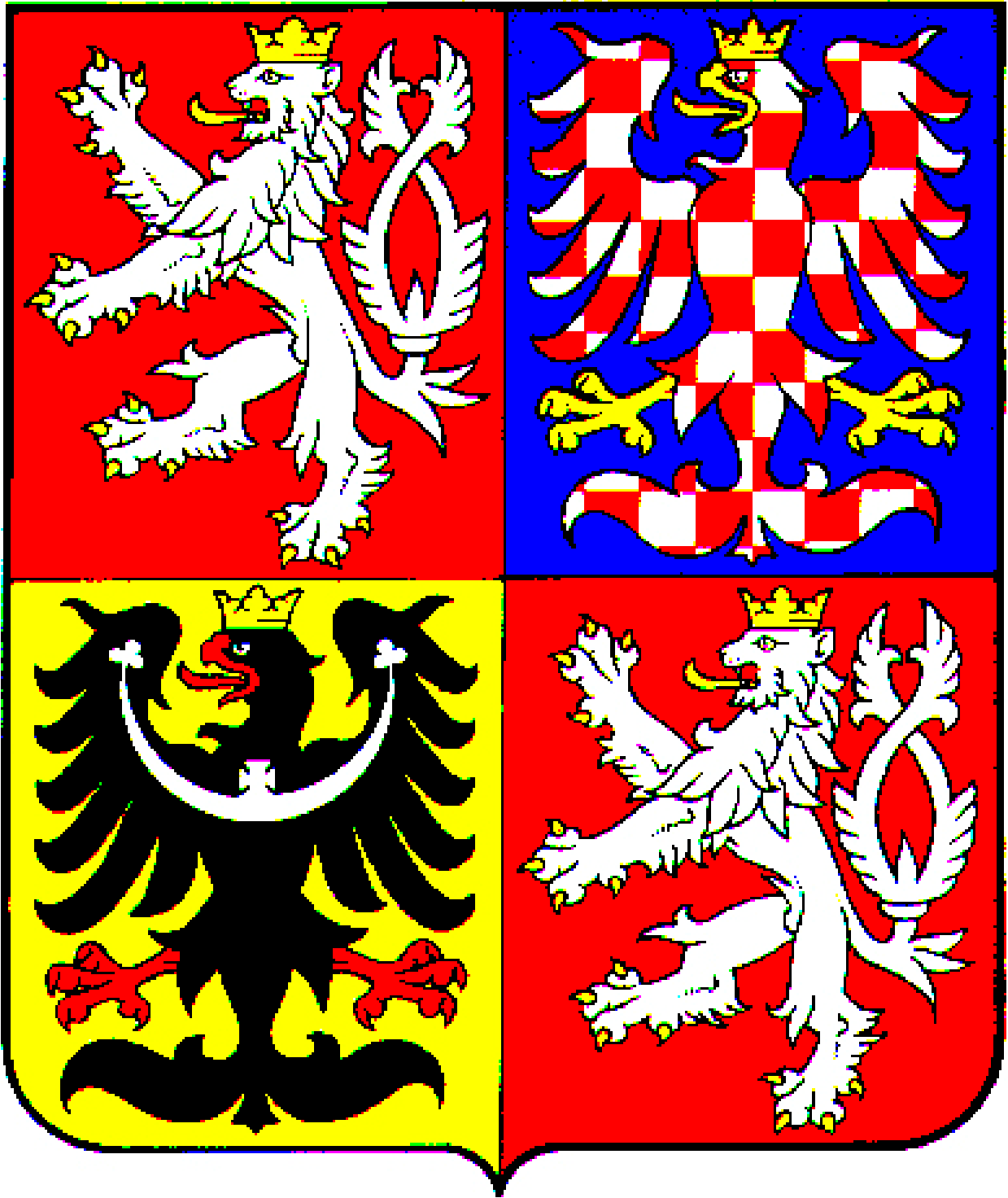
Prostředky vydělané při předvádění vozu pomohly Božkovi realizovat i loď poháněnou parou. Jízdu se zdokonaleným strojem zopakoval ve Stromovce opět 1. června 1817, kdy na vltavském rameni představil zároveň i nově sestrojenou parolod'. Úspěšnou exhibici však přerušila náhlá průtrž mračen, která měla pro Božka fatální následky. V nastalém zmatku někdo odcizil pokladnu s vybraným vstupným, což pro Božka znamenalo ohromnou finanční ztrátu, protože se stavbou obou dopravních prostředků značně zadlužil. Musel rozprodat celý svůj majetek a nakonec v zoufalství svůj parní vůz rozbil a k experimentům s parním strojem se už nikdy nevrátil. Založil podnik „Strojírny Božek a synové“, kde se zabýval zejména konstrukcí a stavbou čerpacích strojů pro vodárny. Vyráběl i železniční vozy pro koněspřežnou dráhu z Českých Budějovic do Lince a sestrojoval i velmi zdařilé protězy. Kromě toho se dále věnoval hodinářství.

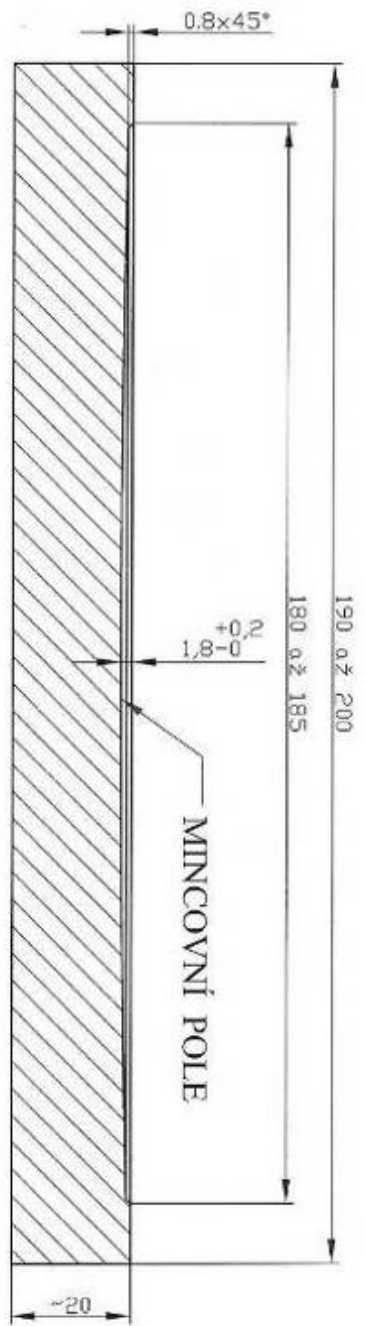
Josef Božek zemřel v Praze 21. října 1835. Oba jeho synové, František a Romuald, pokračovali v jeho činnosti.

- Obrázky: 1. Portrét Josefa Božka
2. Dobové vyobrazení jízdy parovoze

Emisní plán pamětních mincí v letech 2011-2015

Stříbrné 200 Kč mince

2011	Zahájení výuky na pražské konzervatoři	březen
	První dálkový let Jana Kašpara	duben
	* Jiří Melantrich z Aventina	červen
	+ Petr Vok z Rožmberka	říjen
2012	+ Rudolf II.	leden
	Založení Sokola	únor
	Založení Junáka	duben
	* Kamil Lhoták	červen
	Otevření Obecního domu v Praze	listopad
2013	20 let ČNB a české měny	únor
	* Aloys Klar	duben
	Založení kláštera Zlatá koruna	červen
	* Josef Bican	září
	* Otto Wichterle	říjen
2014	* Bohumil Hrabal	březen
	* Kryštof Harant z Polžic a Bezdruzic	červen
	Založení československých legií	srpen
	* Tomáš Baťa ml.	září
	17. listopadu 1989	listopad
2015	Bedřich Hrozný rozluštil chetitštinu	březen
	Josef Božek předvedl parovůz	červen
	* Jan Perner	září
	založení Českých Budějovic jako královského města a počátek vaření piva v Českých Budějovicích	září

Stříbrné 500 Kč mince

2011	Karel Jaromír Erben	listopad
2012	Jiří Trnka	únor
2013	Beno Blachut	červen
2014	Jiří Kolář	září
2015	Václav Thám	říjen

Zlaté mince 5000 Kč – Mosty České republiky

2011	Gotický most v Písku	duben/květen
	Renesanční most ve Stříbře	září/říjen
2012	Barokní most v Náměšti nad Oslavou	duben/květen
	Negrelliho viadukt v Praze	září/říjen
2013	Most v Lenoře	duben/květen
	Most v Žampachu	září/říjen
2014	Jizerský viadukt na trati Tanvald-Harrachov	duben/květen
	Most v Karviné-Darkově	září/říjen
2015	Žďákovský most	duben/květen
	Mariánský most v Ústí nad Labem	září/říjen

Zlaté mince 10 000 Kč

2012	Zlatá bula sicilská	září
2013	Konstantin a Metoděj	červenec
2015	Jan Hus	červen